

УДК [657+658.5]:330.356

**ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ОБЛІКОВОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ
СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА****Куцинська М.В., к.е.н.***ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет»*

Визначено окремі етапи формування інформаційно-облікового забезпечення управління інноваційним потенціалом сучасного підприємства. Проаналізовано існуючі підходи, що пропонуються на сьогоднішній день у нормативній та спеціальній літературі, для здійснення оцінки ефективності заходів інноваційного характеру. Виокремлено та запропоновано до використання підходи до обліку доходів та витрат інноваційної діяльності. Визначено роль обліку в системі управління інвестиційною та інноваційною діяльністю підприємств. Окреслено існуючі проблеми обліку, притаманні сьогоднішньому етапу розвитку та трансформації сфери обліку в Україні, нагальне вирішення яких сприятиме більш якісному функціонуванню інформаційно-обліково забезпечення управління інноваційним потенціалом сучасних підприємств.

Ключові слова: інноваційний потенціал, інформаційно-облікове забезпечення управління, облік доходів інноваційної діяльності, облік витрат інноваційної діяльності, роль обліку в системі управління інноваційним потенціалом, існуючі проблеми обліку інноваційної діяльності.

UDC [657+658.5]:330.356

**APPROACH TO THE FORMATION OF INFORMATION AND
ACCOUNTING SOFTWARE FOR MANAGEMENT OF INNOVATIVE
POTENTIAL OF MODERN ENTERPRISE****Kutsyns'ka M., PhD in Econ.Sc.***Ukrainian State University of Chemical Technology*

Some stages of information and accounting software of the management of the innovation potential of the modern enterprise are determined. Existing approaches, which are offered in regulatory and special literature, to assess the effectiveness of innovative actions have been analyzed. The approaches of the accounting of the revenue and the costs from innovative activity have been allocated and have been proposed from using. The role of accounting in the system of management of investment and innovation activity of enterprises has been determined. The existing problems of accounting, which are inherent to today's stage of development and transformation of the accounting in Ukraine, have been also determined. The urgent solutions to these problems will contribute to a better functioning of information and accounting software of the management of innovative potential of modern enterprises.

Keywords: the innovative potential, information and accounting software of the management, accounting of the revenue from innovative activity, accounting of the costs from innovative activity, the role of accounting in the management of innovative potential, existing problems of accounting of the innovative activity.

© Куцинська М.В., к.е.н., 2015

Актуальність проблеми. Сучасні тенденції стійкого розвитку та трансформації ділових відносин між суб'єктами господарювання різних рівнів управління вимагають від підприємств окремих галузей економіки запровадження у процес виробництва та управління ним різних інноваційних технологій, які відповідають сьогodнішньому етапу еволюції науково-технічного прогресу. До таких технологій можна віднести не тільки технічні та технологічні новації та інновації, а ще й інноваційний інструментарій управління різними процесами та сучасні підходи до формування інформаційної системи управління діяльністю підприємств.

Формування інформаційно-облікового забезпечення управління інноваційним потенціалом сучасного підприємства дозволить створити аналітичну основу для обґрунтування рішень стосовно доцільності використання результатів інноваційного процесу у практичній діяльності підприємства та щодо впливу результатів такої діяльності на основні показники функціонування суб'єкта господарювання.

Аналіз останніх наукових досліджень. На сьогodнішній день в спеціальній літературі питанням формування інформаційного забезпечення, зокрема й інформаційно-облікового, управління інноваційним потенціалом сучасних підприємств приділяється увага, однак досить узагальнено та тезисно. Так, в деяких працях формуються підходи до створення інформаційного забезпечення управління розвитком інноваційного потенціалу підприємств малого бізнесу [1, с. 165-171], наводиться характеристика та пропонуються підходи до створення організаційно-інформаційного забезпечення інноваційного розвитку регіонів, зокрема підходи до побудови кібернетичної моделі управління інноваційним розвитком регіону [2, с. 36-49], розглядаються економічні передумови раціоналізації вибору напрямків розвитку інноваційного потенціалу промислових підприємств [3, с. 101-110], аналізуються проблеми управління інноваційним розвитком підприємств, а саме пропонується структура та методичний підхід до діагностики інноваційного потенціалу підприємства [4, с. 121]. Крім цього, приділяється увага питанням формування збалансованої системи показників для моніторингу інноваційної діяльності підприємства [5, с. 11-20], усвідомлення сутності методів та механізмів підвищення конкурентного потенціалу промислових підприємств в системі антикризового управління [6] та ін.

Разом з тим потребується подальший аналіз існуючих підходів та побудова на цій основі комплексного підходу до створення інформаційно-облікового забезпечення управління інноваційним потенціалом сучасних підприємств з урахуванням галузевих особливостей дозволить сформувати наукове підґрунтя для створення інформаційної бази для прийняття менеджерами різних рівнів управління зважених управлінських рішень щодо формування напрямків подальшого розвитку суб'єктів господарювання.

Метою дослідження є обґрунтування підходу до створення інформаційно-облікового забезпечення управління інноваційним потенціалом сучасного підприємства шляхом визначення конкретних етапів формування такого забезпечення та змістовного наповнення окреслених етапів.

Викладення основного матеріалу дослідження. При формуванні інформаційно-облікового забезпечення управління інноваційним потенціалом сучасного підприємства необхідно враховувати вплив деяких вагомих факторів, а саме: особливості галузі економіки, до якої відноситься підприємство; особливості виробничого процесу підприємства; структуру інноваційного процесу та безпосередньо інноваційного потенціалу підприємства; особливості управління інноваційним процесом, рівень відповідності використовуваних технологій та інструментарію менеджменту вимогам економічного простору та існуючим технологіям управління; результати функціонування такого інформаційно-облікового забезпечення повинні зменшувати час обробки та агрегування даних відповідно до вимог користувачів, полегшувати роботу менеджерів, а також забезпечувати отримання оптимальних значень основних показників діяльності суб'єктів господарювання та ін. [7, с. 129].

Особливої уваги під час формування інформаційно-облікового забезпечення задачі, що розглядається, потребують питання практичного застосування методів, котрі використовуються під час оцінки інноваційного потенціалу підприємства. Для цього, перш за все, необхідно окреслити алгоритм застосування кожного з них та визначити прийнятні умови використання. У разі застосування методів, що базуються на узагальнені думки експертів або використовують окремі елементи експертної оцінки (наприклад, метод графоаналітичної моделі потенціалу,

методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу, деякі методи оцінки вартості потенціалу та бізнесу загалом тощо), необхідним є розробка підходу до автоматизованої обробки результатів експертної оцінки.

Важливим етапом формування інформаційно-облікового забезпечення оцінки інноваційного потенціалу підприємства та його складових є створення достовірної інформаційної бази, котра використовує, частіш за все, дані бухгалтерської (фінансової) звітності підприємства [8, с. 63].

Для формування основ інформаційно-облікового забезпечення управління інноваційними аспектами діяльності суб'єктів господарювання необхідно визначити, які саме підходи пропонуються на сьогоднішній день у нормативній та спеціальній літературі для здійснення оцінки ефективності заходів інноваційного характеру. Загалом підходи до визначення ефективності заходів інноваційного характеру, враховуючи сучасні особливості такого виду діяльності, можливо розподілити на дві групи, а саме: підходи, застосування яких дозволяє оцінити ефективність заходів із впровадження нової техніки; підходи, використання котрих дозволяє оцінити ефективність заходів із освоєння нових видів продукції.

Для визначення ефективності заходів із впровадження нової техніки, враховуючи існуючі на сьогоднішній день підходи для цього, можливо сформувані дві групи показників. Так, до першої групи можливо віднести такі показники для оцінки, а саме: строк окупності додаткових капітальних вкладень; приведені витрати; собівартість продукції; продуктивність праці. До другої групи доцільно включити показники, застосування яких ґрунтується на теорії вартості грошей у часі, а саме: чистий дисконтований доход; дисконтований період окупності; внутрішню норму доходності; індекс прибутковості. Застосування цих показників має певну перевагу – враховується чинник часу при розрахунку поточних витрат і прибутку. Втім, така методика оцінки економічної ефективності має певні недоліки. Одним з найбільш істотних недоліків застосування цих показників є необхідність прогнозування строку інвестиційного проекту і обсягу витрат та надходжень на кожному етапі цього періоду. До другого суттєвого недоліку таких показників доцільно віднести використання показника грошових потоків для оцінки віддачі інвестицій.

Базуючись на результатах проведеного аналізу щодо існуючих підходів до оцінки ефективності заходів із освоєння нових видів продукції, можна зазначити, що така оцінка у частині вибору методу її проведення залежить від цілей, що мають бути досягнуті підприємством в результаті освоєння продукції. Так, з позицій виручки від реалізації нової продукції (якщо під час здійснення оцінки освоєння нових видів продукції враховувати фактор зміни цін) можливо застосувати загальнозживану модель розрахунку ефекту. Подібний розрахунок можна застосовувати за умов порівнянності нового та старого видів продукції за їх споживчими характеристиками та якостями. Якщо кінцевою метою освоєння випуску нового продукту є зниження витратності процесу виробництва або економія витрачання ресурсів, необхідно оцінити успішність досягнення поставленої мети здійснення інноваційних заходів на основі аналізу показника собівартості продукції. Побідну оцінку можливо провести, наприклад, на базі порівняння даних кошторисних калькуляцій за виробом серійного виробництва та продукту, що освоюється [9].

Нарівні з виокремленими існуючими підходами до оцінки ефективності заходів інноваційного характеру необхідно використовувати ще й інструментарій, застосування якого дозволить комплексно оцінити вплив результатів від запровадження заходів інноваційного характеру на інші види діяльності підприємства, а також на усі процеси, що здійснюються в межах суб'єкта господарювання, котрий провадить інноваційну діяльність.

При здійсненні управління інноваційним потенціалом суб'єкта господарювання на основі застосування розглянутих показників для оцінки ефективності заходів інноваційного характеру важливим етапом формування інформаційно-облікового забезпечення задачі, що розглядається, є агрегування облікових даних щодо доходів, витрат та результатів інноваційної діяльності підприємства.

На сучасному етапі розвитку економічної думки проблемам та питанням формування облікової складової науково обґрунтованої інформаційної бази для управління інноваційним потенціалом, зокрема інвестиційно-інноваційною діяльністю суб'єктів господарювання різних галузей економіки України, в спеціальній літературі приділяється увага, однак досить узагальнено та тезисно. Так, в деяких працях наводяться

підходи до створення інформаційного забезпечення управління витратами та доходами інвестиційно-інноваційної діяльності [10, с. 58-60], до облікового відображення господарських операцій, пов'язаних з виникненням витрат на інновації та інвестиційних витрат, й відповідних показників у бухгалтерській (фінансовій) звітності [11, с. 73; 12, с. 303; 13, с. 152-153] та пропонуються напрямки щодо розробки обліково-аналітичного забезпечення управління інвестиціями та інноваціями конкретних галузей економіки України, зокрема сільського господарства [14, с. 78-79] та фармацевтичних підприємств [15, с. 78-79].

Проаналізувавши та узагальнивши норми діючого законодавства у сфері бухгалтерського обліку щодо підходів до обліку доходів від інноваційної діяльності, доцільно зазначити наступне: доходи від інноваційної діяльності підприємства можуть відображатися в залежності від того, яким чином та який конкретний продукт отримано у результатів здійснення такого виду діяльності.

Частіш за все, доходи від інноваційної діяльності відображаються у складі іншого операційного доходу (1 варіант).

Однак, якщо результатом інноваційної діяльності є продукція або товари, то такий дохід можливо відображати у складі доходів від реалізації (2 варіант).

Крім цього, особливістю здійснення інноваційної діяльності промисловими підприємствами різних галузей економіки України, що підтверджують результати дослідження статистичних даних, є наявність цільового фінансування такого виду діяльності, тобто наявність цільових коштів та доходів майбутніх періодів. В обліку для відображення такої інформації доцільно використовувати рахунки, на яких узагальнюється інформація стосовно обсягів цільового фінансування та розмірів доходів майбутніх періодів (3 варіант) [16-17].

Аналізуючи норми чинного в Україні законодавства щодо бухгалтерського обліку, можна зазначити, що на сьогоднішній день відсутня єдина система реєстрів і рахунків для відображення витрат інноваційної діяльності, існуючі облікові моделі не відповідають розмаїттю інноваційних процесів і використання таких моделей не створює інформаційної бази для здійснення оцінки та регулювання окремих складових інноваційного процесу.

Загалом, проаналізувавши та узагальнивши норми діючого законодавства щодо обліку витрат, можна виокремити та запропонувати три варіанти обліку витрат інноваційної діяльності:

1) якщо інноваційний процес підприємства обмежується лише проведенням досліджень та розробок без подальшого продовження інноваційного процесу (інноваційний процес завершився на етапі отримання результатів досліджень та розробок), то усі витрати, пов'язані з їх проведенням, доцільно та можливо акумулювати на субрахунку «Витрати на дослідження, розробки» (1-й варіант);

2) якщо інноваційний процес підприємства завершується виробленням та, у подальшому, реалізацією інноваційної продукції, при відображенні в обліку витрат, пов'язаних з виробництвом та реалізацією такої продукції, доцільно використовувати стандартну методику обліку витрат при виробництві та реалізації готової продукції та відкривати відповідні субрахунки з відміткою «Інноваційна продукція» (2-й варіант);

3) у разі здійснення, згідно з проектною документацією, попередньої оплати заздалегідь усіх етапів інноваційного процесу, результатом реалізації якого має стати отримання інноваційної продукції, для обліку витрат такого процесу доцільно, нарівні з іншими витратними рахунками, застосувати рахунок «Витрати майбутніх періодів» (3-й варіант) [18].

Узагальнення сформованих та запропонованих до використання підходів до обліку витрат та доходів інноваційної діяльності підприємств з використанням бухгалтерських рахунків наведено в таблиці 1.

Таблиця 1. Практична реалізація запропонованих підходів до обліку витрат та доходів інноваційної діяльності в системі бухгалтерських рахунків

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	дебет	кредит
1	2	3
Комбінація запропонованих 1-го та 2-го варіантів обліку доходів інноваційної діяльності		
Списано витрати матеріалів на виробництво інноваційної продукції	23 / ІД	20
Списано витрати МШП на виробництво інноваційної продукції	23 / ІД	22
Списано розподілені загальновиробничі витрати на виробництво інноваційної продукції	23 / ІД	91
Списано витрати на заробітну плату та на нарахування на неї для персоналу, зайнятого у виробництві інноваційної продукції, на витрати на виробництво такої продукції	23 / ІД	66, 65
Оприбуткована на склад інноваційна продукція	26 / ІД	23 / ІД
Здійснено реалізацію інноваційної продукції	361	701 / ІД, 719 / ІД, 746 / ІД

Продовження таблиці 1

1	2	3
Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	701 / ІД, 719 / ІД, 746 / ІД	641
Списано собівартість реалізованої інноваційної продукції	901 / ІД	26 / ІД
Отримано грошові кошти за реалізовану інноваційну продукцію	311	361
Запропонований 3-й варіант обліку доходів інноваційної діяльності		
Отримано кошти цільового фінансування на здійснення інноваційної діяльності	31	484
Визнано доходи майбутніх періодів	48	69
Частина доходів майбутніх періодів відображається у складі доходів звітного періоду	69	71/ ІД, 74/ ІД
Запропонований 1-й варіант обліку витрат інноваційної діяльності		
Списано вартість витрачених матеріалів на дослідження та розробки	941	20
Списано вартість устаткування, придбаного для проведення досліджень	941	10
Списано розподілені загальні та адміністративні витрати, пов'язані в проведенням досліджень	941	91, 92
Списано заробітну плату з нарахуваннями персоналу, що бере участь у дослідженнях та розробках	941	66, 65
Нараховано амортизацію приміщення, в якому проводилися дослідження	941	13
Запропонований 2-й варіант обліку витрат інноваційної діяльності		
Списано витрати матеріалів на виробництво інноваційної продукції	23 / ІД	20
Списано розподілені загальновиробничі витрати на виробництво інноваційної продукції	23 / ІД	91
Списано витрати на заробітну плату та на нарахування на неї для персоналу, зайнятого у виробництві інноваційної продукції	23 / ІД	66, 65
Оприбутковано на склад інноваційну продукцію	26 / ІД	23 / ІД
Списано собівартість реалізованої інноваційної продукції	901 / ІД	26 / ІД
Запропонований 3-й варіант обліку витрат інноваційної діяльності		
Сплачено науково-дослідній лабораторії кошти для проведення досліджень	39	311
Відображено податковий кредит з ПДВ	641	644
Витрати майбутніх періодів переходять до складу витрат звітного періоду:		
- витрати на виробництво інноваційної продукції;	23	39
- загальновиробничі витрати;	91	39
- адміністративні витрати	92	39
Списано раніше відображену суму податкового кредиту з ПДВ	644	39

Підсумовуючи усе вище наведене та проаналізоване, доцільно зазначити, що головна роль обліку, як інформаційної бази управління інвестиційною та інноваційною діяльністю підприємств, зокрема і його інноваційним потенціалом, полягає у створенні даних для:

- формування інвестиційної та інноваційної стратегій підприємства;
- визначення шляхів удосконалення інвестиційно-інноваційної бази підприємств і галузей економіки;
- розрахунку витрат на створення інноваційного продукту та визначення розмірів й обсягів інвестицій;
- обґрунтування напрямів зниження витрат на створення нового або удосконалення існуючого продукту;
- формування підходів до оптимізації механізмів розрахунку собівартості інноваційної продукції та визначення обсягів та розмірів інвестицій;

- бізнес-планування майбутніх фінансових надходжень від здійснення інвестиційної та інноваційної діяльності;
- прогнозування прибутковості та рентабельності інвестиційної та інноваційної діяльності;
- оцінки ефективності інвестиційних та інноваційних проектів;
- оцінки ефективності здійснення інвестиційної та інноваційної діяльності в цілому;
- визначення шляхів збільшення інвестиційної та інноваційної привабливості підприємства та ін. [17].

Крім цього, слушно зазначити, що найбільш актуальними проблемами створення інформаційно-обліково забезпечення управління інноваційним потенціалом підприємств, зокрема й обліку інноваційної діяльності підприємств усіх галузей економіки України, на сьогоднішній день є:

- відсутність нормативного регламентування особливостей формування інформації щодо складових інноваційного процесу та єдиної системи бухгалтерських регістрів і рахунків для відображення витрат, доходів і результатів інноваційної діяльності;
- невідповідність існуючих облікових моделей розмаїттю інноваційних процесів;
- відсутність типових форм калькуляцій витрат, пов'язаних із здійсненням інноваційної діяльності, та загалом звітності щодо інноваційної діяльності та ін. [19].

Висновки. Таким чином, за результатами проведених досліджень з урахуванням норм діючого законодавства щодо ведення бухгалтерського обліку та формування бухгалтерської (фінансової) звітності визначено окремі етапи формування інформаційно-облікового забезпечення управління інноваційним потенціалом сучасного підприємства, комплексна практична реалізація яких дозволить створити аналітичну основу для обґрунтування рішень стосовно доцільності використання результатів інноваційного процесу у практичній діяльності підприємства та щодо впливу результатів такої діяльності на основні показники функціонування суб'єкта господарювання. Для формування ж змістового наповнення зазначених окремих етапів такого інформаційно-облікового забезпечення виокремлено та запропоновано до використання підходи до обліку доходів і витрат інноваційної діяльності, визначено роль обліку в

системі управління інноваційною діяльністю сучасних підприємства, а також окреслено існуючі проблеми обліку, нагальне вирішення яких сприятиме більш якісному функціонуванню інформаційно-облікового забезпечення управління інноваційним потенціалом сучасних підприємств з метою удосконалення напрямків їх подальшої діяльності.

Напрямок подальших наукових досліджень у зазначеній царині є подальша детальна проробка запропонованих до використання підходи до обліку доходів та витрат інноваційної діяльності, як змістового наповнення окремих етапів інформаційно-облікового забезпечення управління інноваційним потенціалом, з урахуванням галузевих особливостей діяльності підприємств, що здійснюють інноваційну діяльність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Варфоломієва В.О. Інформаційне забезпечення управління розвитком інноваційного потенціалу підприємств малого бізнесу / В.О. Варфоломієва // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – №2. – С. 165-171.
2. Бубенко П.Т. Організаційно-інформаційне забезпечення інноваційного розвитку регіонів / П.Т. Бубенко, О.Б. Снісаренко // Економіка та управління підприємства машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2008. – №2(2). – С. 36-49.
3. Шипуліна Ю.С. Економічні передумови раціоналізації вибору напрямків розвитку інноваційного потенціалу промислових підприємств / Ю.С. Шипуліна // Вісник Сумського державного університету. – 2004. – №6(65). – С. 101-110.
4. Ильяшенко С.Н. Управление инновационным развитием предприятия: диагностика инновационного потенциала / С.Н. Ильяшенко, Ю.С. Шипулина // Матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції «Управління організацією: регіональні аспекти», 12-13 квітня 2002 р. – Чернігів: Чернігівський державний інститут економіки та управління, 2002. – С. 121.
5. Гладенко І.В. Збалансована система показників у структурі моніторингу інноваційної діяльності підприємства / І.В. Гладенко // Бізнес Інформ. – 2011. – №1. – С. 11-20.
6. Конкурентний потенціал у системі управління підприємством: Монографія / За наук. ред. д-ра екон. наук, проф. В.М. Нижника. – Хмельницький: ХНУ, 2013. – 367 с.
7. Куцинская М.В. Информационное обеспечение управления инновационным потенциалом для устойчивого развития современного предприятия / М.В. Куцинская // Менеджмент, маркетинг, предпринимательство: содействие устойчивому развитию: материалы I Международной научно-практической Интернет-конференции, 25-26 декабря 2014 г. – Днепропетровск-Коттбус: НГУ-БТУ / под. общ. ред. В.Я. Швеца, Л.Л. Палеховой. – Днепропетровск: Акцент ПП, 2015. – С.128-129.

8. Куцинська М.В. Особливості створення обліково-аналітичного забезпечення оцінки потенціалу підприємства / М.В. Куцинська // Майбутнє-аудит: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції: тези доповідей. – Кривий Ріг: Вид. Р.А. Козлов, 2014. – С. 62-63.
9. Куцинська М.В. Аналіз існуючих підходів до оцінки ефективності заходів інноваційного характеру / М.В. Куцинська // Стан, проблеми та перспективи розвитку національної економіки: збірник тез наукових робіт учасників Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 23-24 січня 2015 р.) / ГО «Центр економічних досліджень та розвитку». – У 2-х частинах. – Одеса: ЦЕДР, 2015. – Ч. 1. – С. 98-100.
10. Кантаєва О.В. Проблеми аудиту діяльності підприємств та напрямки їх вирішення / О.В. Кантаєва, Є.В. Казьмин // Вісник ЖДТУ. Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2011. – № 3(57). – С. 58-61.
11. Гик В.В. Узагальнення інформації про витрати на інновації у звітності підприємства / В.В. Гик // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток бухгалтерського обліку, контролю та аналізу у сучасних концепціях управління». – Сімферополь: ДІАЙПІ, 2012. – С. 72-73.
12. Ткачук А.О. Облік інноваційної діяльності / А.О. Ткачук, В.К. Пронь // Матеріали першої міжнародної науково-практичної конференції «Удосконалення обліку, аналізу, аудиту і звітності в сучасних умовах глобалізаційних процесів в світовій економіці». – Ужгород: УжНУ, 2010. – С. 303-304.
13. Ліба Н.С. Формування бухгалтерської моделі інноваційних витрат / Н.С. Ліба // Матеріали першої міжнародної науково-практичної конференції «Удосконалення обліку, аналізу, аудиту і звітності в сучасних умовах глобалізаційних процесів в світовій економіці». – Ужгород: УжНУ, 2010. – С. 152-154.
14. Дідух Д.М. Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств / Д.М. Дідух // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток бухгалтерського обліку, контролю та аналізу у сучасних концепціях управління». – Сімферополь: ДІАЙПІ, 2012. – С. 77-79.
15. Юрченко О.А. Проблеми обліку витрат на дослідження і розробку на фармацевтичних підприємствах / О.А. Юрченко // Збірник праць Всеукраїнської науково-практичної конференції «Досвід роботи підприємств при фінансовій призи». – Миколаїв: Ділова інформація, 2012. – С. 78-79.
16. Куцинська М.В. Складові інвестиційної та інноваційної діяльності як об'єкти обліку / М.В. Куцинська // Глобальні та національні проблеми економіки: електронне наукове видання (ISSN (Online): 2313-2137). –2014. – Випуск 2. – С. 1244-1249. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://global-national.in.ua/archive/2-014/02_2014.pdf

17. Куцинська М.В. Облікові аспекти відображення результатів інвестиційної діяльності українських суб'єктів господарювання у формах фінансової звітності / М.В. Куцинська // *Materialy XI Miedzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji «Naukowa mysl informacyjnej powieki - 2015»*. Volume 2. *Ekonomiczne nauki*. – Przemysl: Nauka i studia. – Str. 59-61.
18. Куцинська М.В. Аналіз існуючих підходів до обліку витрат інноваційної діяльності / М.В. Куцинська // *Съвременни проблеми на регионалното развитие: Събрани статии*. Т. 2. - Академично издателство на Аграрния университет Пловдив, България, 2014. – С. 104-106.
19. Куцинська М.В. Інноваційна діяльність: актуальні питання обліку та аудиту / М.В. Куцинська // *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Інвестиційно-інноваційні засади розвитку національної економіки в ринкових умовах»*, 24-25 квітня 2015 р. – Ужгород-Мукачево: Вид-во «Карпатська вежа». – С. 433-435.